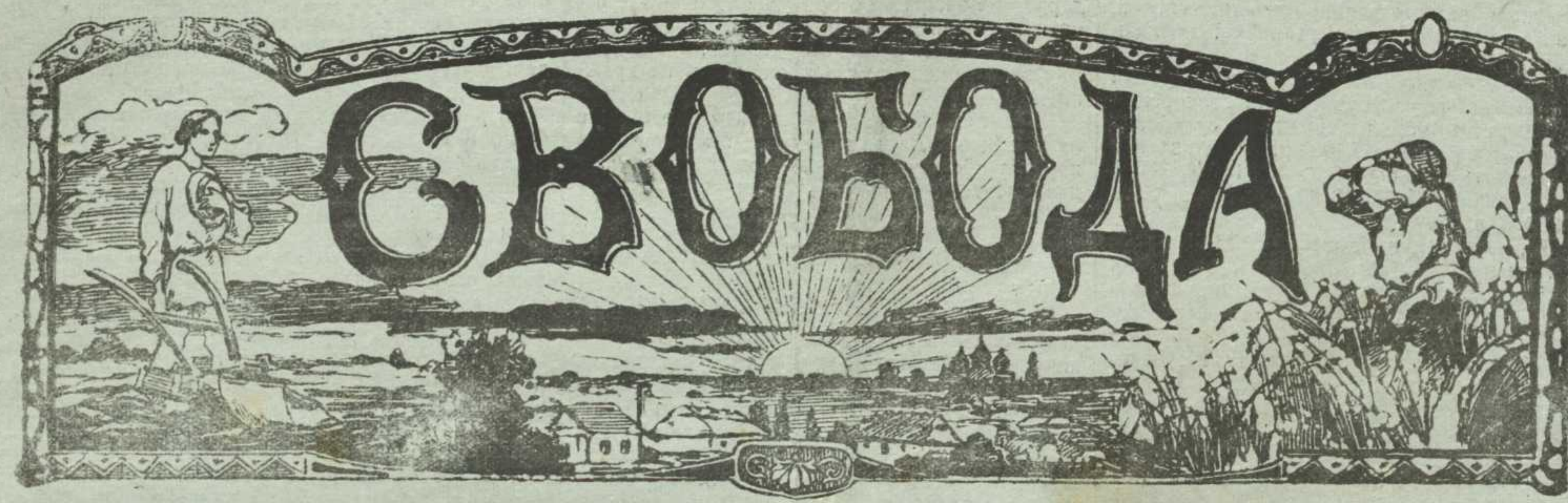

Ілюстрована політична, просвітна і господарська часопись.

Виходить що тижня в суботу.

Редаґує: Д-р СТЕПАН БАРАН.

ПЕРЕДПЛАТА: В Австрії й Угорщині: річно 6 кор., піврічно 3 кор., чвертьрічно 1.50 кор. Поодиноке число коштує у Львові 10 сот., на провінції 12 сот
За границею „Свобода" коштує на цілий рік: В Німеччині 6 марок; в Росії 3 рублі; в Америці 2 доляри.
Адреса Редакції і Адміністрації: „СВОБОДА", Львів, Ринок ч. 10., II. поверх.

Ч. 19. ЛЬВІВ, субота. дня 6. мая 1916. Рік XX.

Великі роковини.

Ві второк дня 2 мая с. р. минув рік від памятної на все хвилі, коли на найдальше на захід висуненій частині української землі між Горлицями і Маластовом союзні армії розбили московські хвилі, що заляли цілу українську землю, що доси не була ще під московським ярмом, аж ген далеко по Санч, по вершки Карпат, а навіть ще дальше на полудне в глубину угорської України. Здавало ся, що московської навали ніхто не зможе відперти, що і австрійська Україна поділить судьбу російської, що українському народови прийшов конець.

Стало ся инакше, як сего бажали і як се голосили Москалі. Німецький дух і німецька оружна сила, скріплена австро угорськими відділами не тільки спинили дикі московські орди, що несли повне знищенє західній просвіті, вони їх розбили і задали їм такий страшний удар, якого не знає історія ні одної війни. Пролом під Горлицями остане в памяти всіх будучих поколінь як доказ, що в рішаючій хвилі, коли просвіта і поступ боре ся з темнотою і закріпощенєм, то все вони є горою, так як в понятю всіх релігій світа ясні, білі боги все поконують чорних і лихих.

І ще одна важна обставина, що може бути наче символом для нас Українців. Смертельний удар задали Москалям союзні армії під проводом німецького ґенерала Макензена як раз в місци, де вже кінчить ся область заселена українським народом. В проломі взяв участь перемиський корпус, який в своїй великій більшости складає ся з українських жовнірів. Німці, Австрійці, Угри і Українці були як раз тими, що поконали московського медведя, котрий загарбавши українські землі хотів розторощити нашу монархію і Німеччину, держави, котрі українському народови рішили ся принести визволенє з під московського ярма. І ся хвиля, коли в потоках крови злучили ми свої надії на воскресенє самостійної України з двома могучими осередними европейськими державами, мабуть не промине для нас безслідно. По Горлицях прийшло освободженє трех старинних українських столиць: Перемишля, Львова і Галича. Ми відзискали спромогу орґанізувати дальше наші народні сили, у нас зросла надія на побіду, зросла з нею і надія на здійсненє наших народних бажань.

І хоч тепер в перші роковини великої побіди заходу над сходом панує на московськім фронті тишина, то се є, здає ся, тишина перед бурею. Кождої хвилі на українських землях над Дністром, Стрипою, Іквою і Припетею можуть загудіти гармати, як рік тому гуділи над Дунайцем і Сяном і московська навала знова покотить ся дальше на схід, забираючи з собою поневоленє нашого народу.

Ми Українці, що все бажали побіди Австро-Угорщині і Німеччині, бажаємо її ще більше в нинішну рокову хвилю, вижидаючи сеї хвилини, коли в золотоверхім Києві замають побідоносні прапори союзних армій, що принесуть свободу і визволенє українському народови!

Пролом під Горлицями.

Дня 2. мая 1915 раненько проломано російський фронт під Горлицями. Побіда в Карпатах уторовала дорогу для сего вступу звісної маєвої офензиви. Армія Макензена, скріплена австро-угорськими військами, мала виконати приступ на найсильнійші становища під Горлицями, а віддана проводови Макензена армія архикнязя Йосифа Фердинанда потрясти російським фронтом під Тарновом.

В протягу кількох тижнів в найбільші тайні наступила концентрація (злука) війск, які мали доконати пролому, а дня 1. мая всї, навіть дрібні вступні зарядження були виконані. Артилєрія заняла визначені місця і вкоротці мала розпочати гураґановий огонь на російські лінії. Коли вже з ночи з 1. на 2. мая армія архикнязя Йосифа Фердинанда на відтинку тарнівським виборола перехід через долішний Дунаєць, а заскоченому ненадійно неприятелеви забрала 1.000 полонених, богато гармат і машинових крісів, розпочала на відтинку Горлиць свій оживлений огонь з тисяч кількасот легких і тяжких гармат, який від самого раня до 10 вечером просто заливав російські рови стиртами шрапнелів і гранатів. О годині 10 замовкли гармати і розпочав ся приступ саперів і піхоти. Російські жовніри, оголомшені гучним огнем артилерії, ставили сильний опір. Пруський корпус ґвардії, стягнений з француського фронту, станув на лівім крилі армії Макензена, за першим бігом перейшов Бялу (ріку) між Зборовичами а Селисками і на східнім березі ріки заняв сейчас російські становища. Кинув ся відтак до приступу на баґнети і здобув гору 437, положену на захід від Сташківки. В горячій, завзятій битві, зістав ту проломаний незвичайно сильний опір Москалів, які боронили ся в семи ровах, рівнобіжно один за другим взад побудованих. Рівночасно з нападом пруської ґвардії VI. ковпус (кошицький) і полки перемиського корпусу здобули в зачіпнім приступі на баґнети сильно укріплені узгіря Вітрівки і гору Пустки коло Селиск. Від них на полудне від зелїзничої лінії Грибів-Беч німецькі запасні полки під проводом ген. Франца проломали горлицький фронт. Ту російські війска незвичайно сильно укріпили положене на захід від міста узгірє (кладовище) і боронили ся завзято. На полудне від Горлиць VI. німецький корпус заняв узгіря коло Сенкової, а на полудне від него баварські полки здобули приступом узгірє 405.

Мимо, що всї ті узгіря були в безперестаннім огни артилєрії, російські жовніри ставили незвичайний опір Тільки на декотрих відтинках, слабші позиції віддавали Москалї без боротьби.

Вислідом приступу в дни 2. мая 1915 було здобутє першого головного становища на лінії Громник Горлиці-Маластів, полоненє 20.000 російських жовнірів, здобутє 40 гармат і 50 машинових крісів. Мимо того великого успіху не осягнено на разі в дни 2. мая рішаючої побіди, бо побитий неприятель цофнув ся на другі, приготовані головні становища, де хвилево позискав охорону.

З тих як і дальших за ними положених становищ, мусїли Москалї безпроволочно втікати, бо не могли стягнути на загрожені позиції двома шляхами зелїзничими відповідних сил для помочи. Приступ розпочатий рано дня 2. мая, мусів іти дальше вперед — аж до звісної цїли.

Підписуйме четверту воєнну позичку.

Війна триває вже 20 місяців. Народи австро-угорської монархії вислали на поля бою міліони своїх синів, що засвідчають своїми геройськими ділами не лиш про свою повинність, але й відданість австро-угорській державі. А вислїди? Сербія і Чорногора знесені з лиця землї, Росія втратила широкі области, а Італія потерпівши півміліонові жертви, стоїть там, де була перед одинайцяти місяцями.

Серед сеї воєнної заверухи тричі звертала ся придунайська держава до своїх горожан з зазивом підписувати позичку на дальше веденє війни. Три дотеперішні позички принесли Австрії 8 мілярдів 700 міліонів кор., на Угорщині 4 мілярди 300 мil. корон — отже разом майже 13 мілярдів корон.

Нинї звертає ся держава у четверте з зазивом, щоби ми своєю жертвенностю допомогли їй сю накинену війну довести до щасливого і побідного кінця.

Булоб зайвим виказувати наш державний обовязок взяти громадну участь в сїй новій позичці.

Звертаємось отже до нашої суспільности — а з окрема до українського селянства — з зазивом, щоби прийшла державі з помочю.

Поминувши вже моральну сторону справи, чи малі приносить підписуванє сеї позички матеріяльні користи.

Держава затягає позичку у двоякій формі: амортизованої ренти сплачуваної льосованєм від р. 1922 до 1956 і державних скарбових бонів, платних у червні 1923 р. Амортизована рента видаєть ся в відтинках по 100 К, 200 К, 1000 К, 10.000 К і 20.000 К, а скарбові бони від 1000 К в гору.

Ціну купна при підписах до 200 К треба заплатити в цілій сумі зараз при зголошеню. При підписах висше 200 К треба при зголошеню заплатити 10% номінальної вартости, а решту ратами до 15 вересня с. р. Тим то навіть біднійші верстви можуть взяти участь в тій позичці, а то тим більше, що вже платячи 17 К 50 сот., можна підписати уділ на 100 К, в той спосіб, що при підписі дістаєть ся 75 проц. як позичку на підставі заставу воєнної позички. Для вигоди і як найширшого розповсюдженя позички правительство зорганізує по повітах „товариства підпису воєнної позички“, яких члени будуть могли підписувати позичку, сплачуючи її в щомісячних ратах.

А навіть і для тих, які не мають готівки, а мають недвижимість, створило правительство догідний кредит. При уряді почтових кас ощадности засновано організацію, котра війшла в умову з ріжними банками. Вони будуть уділювати 15 літні позички вільні від всяких належитостий, з тим однак застереженєм, що мають бути вжиті на підписанє і заплату підписаної квоти.

Підпис приймають банки і каси та кождий уряд податковий.

Супроти тих матеріяльних користий нема й сумніву, що народи австро угорської монархії — в тім числі й український — візьмуть як найширшу участь в сій позичці.

Світова війна.

На російськім фронті.

На Буковині, в Галичині і на Волини не було ніяких важнійших подій, всюди там є тепер зглядний спокій. Тільки на півночи, де стоїть армія Гінденбурга, прийшло до більших битв на полудне від озера Нароч. Там Німці зробили наступ і заняли деякі московські становища. В німецькі попало тоді близько шість тисячів Москалів, пять гармат, 11 машинових крісів і 10 метавок мін. Кромі того мали Москалі великі втрати в убитих і ранених. Зрештою нема там нічого замітного.

На італійськім фронті

На відтинку Побережа, на височині Добердо, в відтинку Сугана, коло Гориції, Тольмайну, коло вершків Сан Мікелє і Коль ді Ляна був сильний артилєрійський огонь з обох сторін, а в поодиноких місцях менші приступи піхоти. В противенстві до московського фронту, де як сказано, є майже повний спокій, не устають там ні в день ні в ночи завзяті бої. Мимо однак великого напору і безнастанних жертв в людях не можуть Італійці похвалити ся ніяким більшим успіхом і наша загальна оборонна лінія є та сама як з початком війни в маю 1915 р.

На Балкані.

На сім фронті вже від довгих місяців, від часу розгрому Сербії і Чорногори, нема ніяких важних подій. Наші і німецькі звіти доносять заедно, не зайшло там нічого важного, з чого треба вносити, не старають ся зовсім посувати ся на полудне Альбанії зглядно на полудневий схід в напрямі Солуня, а се здаєть ся з тої причини, щоби не війти в безпосереднє непорозуміне з Грецією. Як звісно Солунь лежить вже в грецькій области, а полудневу Альбанію (Епір) Греція хоче забрати для себе, чому мабуть союзні держави не дуже противлять ся. Се, що під сю пору на Балкані — а з окрема в полудневій Альбанії і в грецькій Македонії (облатть Солуня) є від довшого часу застій в воєнних діланях є спричинене виключно політичними рахунками з огляду на Грецію, яку за всяку ціну держяви почвірного порозуміня хотять втягнути до війни по своїй стороні, що не лежить в інтересі осередних держав, які зі свого боку стараують ся Грецію нічим не дражнити.

Англія і Фраціян не числять вже більше на успіхи під Дарданелями і тому їх воєнні кораблі обмежують ся тільки до замкненя дарданельського проливу.

На заході.

Як се виходить з німецьких звітів, німецька офензива на Верден натрафила тепер на незвичайно сильний опір Французів, які кинули там величезні маси війска і боронять завзято кождої пяди землі. З сеї причини поступи Німців є там тепер менші як в початках офензиви, хоч все ще треба сказати, що Німці і нині мають там успіхи. Великі битви йдуть там дальше майже на всіх відтинках сего фронту, який в даній хвили є найважнійшим для обох воюючих сторін.

Війна на заході йде не тільки на суши, але і на мори і в воздухах. Німці раз враз нападають на англійські кораблї і затоплюють їх, чим наносять великі шкоди своїм смертельним ворогам. Кромі сего що кілька днів німецькі бальони ідуть до Англії, обкидуючи бомбами важнійші місцевости і тим наносять Англійцям великого страху та примушують що раз ширші круги англійської суспільности до того, що заявляють ся за скорим закінченєм війни.

В Мезопотамії.

Турки по довгій облозі здобули сильно укріплену англійську кріпость Кут ель Амара, беручи в полон тринайцять тисячів Англійців і здобуваючи значне число гармат, карабінів і муніції. Є се найбільша побіда Турків на азійськім фронті, яка має значінє і воєнне і політичне. Воєнне тому, що Турки здобувши Кутель-Амару будуть мати своб днійшу руку в своїх воєнних діланях проти Англійців над Суезьким каналом, а політичне длятого що тепер упаде значінє і повага Англії в очах магометан в Індії, Персії і Єгипті і прихильність магометан в сих краях для Турків зросте ще більше. А се для Англії, що все боїть ся повстаня магометан в Індії є найбільшою небезпекою.

На Кавказі.

По занятю Москалями чорноморської пристани Трапезунту Турки подали ся трохи на захід і заняли нові укріплені становища. На разі важнійших подій там не було.

Низше подаємо звіти австро угорського і німецького генерального штабу за час від 26 цвітня до 2 мая включно.

Звіти австро-угорського ґенерального штабу.

Війна з Росією.

(26|4). Не було особливих подій.

(27|4). Нічого нового.

(28|4). Не було ніяких особливих подій.

(29|4). На північ від Млинова над Іквою віддіди армії архикн. Йосифа Фердинанда виперли ворога з його передних становищ. Піймано при тім 1 офіцира і 180 жовнірів та здобуто один машиновий кріс. Поза сим звичайні гарматні боротьби.

(30|4). На північ від Млинова взято назад наші віддіди перед переважаючими московськими наступами з виборених дня 28. цвітня передних московських становищ. Число полоненних зросло над 200.

(1|5). Нічого нового.

(2|5). Нічого нового.

Війна з Італією.

(26|4). На полудневo західнім краю височини Добердо прийшло знов до завзятих боїв. На схід від Зельцу вдало ся було ворогови вдерти ся до нашого становища на більшій широті фронту. Та коли хотів вести далі атак, пішли наші війска до протиатаку, прогнали його до давних своїх ровів, з яких його в завзятім бою зблизька також вигнали. Отже й тут всі наші первісні становища знаходять ся в наших руках. Полонено 130 Італійців. Огонь артилерії був на богатьох точках фронту Побережа дуже оживлений. На каринтійськім фронті боєва діяльність була мала. На Коль ді Ляна проводжали огонь наші тяжкі моздірі. Діяльність неприятельської артилерії змаліла. В відтинку Сугана опорожнили Італійці всі свої становища між Вотто і Ронконьо. Знайдено в них богато воєнного матеріялу. Італійці відступили до Ронконьо.

(27|4). На фронті Побережа гарматна боротьба була вчера й нині місцями дуже значна. Вечером розпочав ся безперервний огонь на наші назад відзискані рови на схід від Зельцу. Ворожий атак, який наступив опісля, відперто. Монте Сан Мікелє була по полудни в сильнім огни гармат усіх калібрів. Коло примістка Тольмайн і дальше на північ наша артилерія виступила сильно проти італійських становищ. Коло Флїчу наші війска зігнали ворога з точки опертя в области Ромбону і полонили часть залоги, зложену з альпінів. На тирольськім фронті положенє не змінило ся.

(28|4). Боєва діяльність була мала. Положенє незмінене.

(29|4). Вчера по полудни ворог сильно острілював гарматами височину Доберда і примісток Гориції та декотрі місцевости поза фронтом. Наші летуни закинули бомбами двірці в Кормоно і Манцано. На фронті в Дольомітах артилєрійська боротьба була подекуди доволі завзята. На Коль ді Ляна відперто новий наступ на наше становище на острій грани.

(30|4). Артилєрійські бої, ведені на ріжних місцях фронту, не переступали звичайної міри. Хвилями було місто Гориція знов під огнем. Наші летуни закинули бомбами ворожий табор коло Вічентини. Після щасливої воздушної боротьби вернули всі літаки ненарушені. Коло Фріюлї боров ся один наш летун з чотирма ворожими і заставив одного з них спустити ся прямовісно на землю. В области Адамельо наступили італійські відділи наші становища на просмику Топето.

(1|5). Положенє не змінило ся. В области Адамеля наші війска відбили наступи проти просмику Фарджоріда. Альпіни потерпіли значні втрати.

(2|5). Підчас боїв в области Адамеля полонено 87 альпінів. В Дольомітах Італійці наступали нині рано на наші становища на Лячені і Руф реді. Оба наступи відперто.

Війна на Балкані.

(26|4). Не було особливих подій.

(27|4) Нічого нового.

(28|4). Не було ніяких особливих подій.

(29|4). Положенє не змінило ся.

(30|4). Не було зміни.

(1|5). Нічого нового.

(2|5). Нічого нового.

Звіти німецького ґенерального штабу

На сході.

(26|4). На фронті не стало ся нічого важного. Німецька летнича ескадра кинула богато бомб на поле злетів у Двиньску.

(27|4). Положенє не змінило ся. Один з наших воздушних кораблів кинув бомби на форти, пристань і зелізницю в Двиноустю

(28|4). Положенє на загал незмінене. Зелізничі заведеня і магазини в Режици заатакував один наш воздушний корабель.

(29|4). На полудне від озера Нароч наші війска урядили вчера наступ, щоби щедалі поправити відібрані назад 26. марта обсерваційні становища, а саме поза наші ро-

ви, які займили ми 20. марта. Взяли ми московські становища між Станараче і посілістю Стаховець. **В наші руки впало 5.600 полонених з 56 офіцирами,** в тім 4 офіцирів штабових, одну гармату, 10 машинових карабінів, 10 метавок мін. Кромі того понесли Москалі тяжкі кроваві втрати, які ще дуже зросли підчас нічного протинаступу, виконаного в збитих масах. Ворог не зміг відзискати ані кроку втраченого терену. Наші воздушні кораблі заатакували зелізничі уряджени коло Венден і на зелізничій лінії Двиньск Річиця.

(30|4). На полудне від озера Нароч здобуто в ночи ще чотири московські гармати і один машиновий кріс та піймано ще 83 бранців.

(1|5). Нічого замітного.

(2|5). Нічого нового.

На полудневім сході.

(26|4). Нічого нового.

(27|4). Нічого нового.

(28|4). Нічого нового.

(29|4). Положенє не змінило ся.

(30|4). Не стало ся нічого замітного.

(1|5). Нічого замітного.

(2|5). Нічого нового.

На заході.

(26|4). На полудне від каналу Ля-Бассе по завзятім бою зблизька відперто атак значнійших англійських сил на обсаджені нами вирви. Мінова боротьба з обох сторін веде ся далі інтензивно. На захід від Живанші ан Гогель обсадили ми вирви двох підкопів, висаджених рівночасно нами й Англійцями, взяли кількох полонених і здобули один машиновий карабін.

Успішні акції наших патруль були між Веллі і Краон.

Сподіваний частинний атак Французів на ліс на полудневий захід від Віль о Буа відперто. Полонено 60 Французів і здобуто один машиновий карабін.

На горбі Воке, на північний схід від Авокур і на схід від Мертвого Чоловіка зведено бої ручними гранатами. Наміри атаку неприятеля на наші рови між Мертвим Чоловіком і ліском Корет пізнано й ударемнено огнем, зверненим на приготовані війска.

На схід від Мози артилєрії обох сторін розвинули дуже значну діяльність.

На північний схід від Цель (Вогези) старанно підготовленим атаком опанували ми першу і другу французьку лінію на горбі 542 і перед ним. Менші відділи, які дотерли аж до третього рова, розсадили там богато захистів. Взято 84 неранених полонених, здобуто 2 машинові карабіни і одну метавку мін.

Крім инших акцій летунів одна з наших ескадр самолетів обкинула значною скількостю бомб на схід від Клєрмон французьке поле злетів у Брокур і сильно обсаджену місцевість Жібекур.

Два ворожі самолети скинено в воздушнім бою над Флєрід на полудне від Дуомон і дальше на захід звідти.

Німецькі воздушні кораблі фльоти заатакували в ночи англійські фортифікаційні будівлі в Льондоні, Кольчестері (Блєкветері) і Ремсджете, а також французьку пристань і великий англійський табор муштрованя війск в Етапль.

(27|4). На полудневий схід від Іперн взяли ми англійські становища під сильний огонь. Патрулі ствердили добрий його успіх. На полудне від Сен Елюа зломано сильнійший ворожий атак ручними гранатами. В відтинку Живанші ан Гогель Невіль-Сен Васт висадили ми з успіхом кілька мін і в боях на ручні гранати, які опісля там счинили ся, забрали ворогови кусень його рова і відперли протинаступи. Наступи Англійців на північ від ріки Сом остали безуспішні.

В области ріки Мози крім завзятої артилєрійської боротьби тільки на ліво від ріки була діяльність піхоти. Французькі відділи які при ужитю ручних гранатів рушили наперед, ми відперли.

Акції німецьких патруль були успішні в кількох місцях фронту. так в околици на північний схід від Армантієр і між Веллі і Краон.

В воздушній боротьбі скинено один ворожий самолет коло Сушез, другий на полудне від Таір, а третій оборонними гарматами на полудне від Паррей.

Німецька ескадра самолетів обкинула численними бомбами зелізницю в долині Ноблєт на полудне від Свіп.

Сеї ночи виконано атак воздушними кораблями на пристань і зелізничі будови в Моргат на східнім побережу Англії.

(28|4). Підчас боїв в околиці на схід від Вермей піймано 46 Англійців, серед них одного капітана. Здобуто два машинові кріси і одну метавку мін. В области Мози положенє незмінене. Наслідком плянового острілюваня місцевостий поза нашим фронтом виявили ся в остатнім тижні знов більші втрати серед людности, особливо серед дітий і жінок. Назвища вбитих і ранених будуть оголошені.

Після воздушної боротьби впав один ворожий літак на захід від Мози, другий коло Вері, третий коло Франель.

Німецька ескадра кинула чимало бомб на кошари і на зелізничий дворець в Сан Мезулєд.

(29|4). Між каналом Ля Бассе і Арра безнастанна боротьба при помочи мін, яка є для нас повна успіхів. В околици Живанші ан Гогель поробили ми нові поступи і відперли кріваво два атаки Англійців, звернені проти сеї точки при ужитю ручних гранатів. В области Мози зломано кілька разів французькі протинаступи на горб „Мертвий Чоловік“ і на схід звідси. Наші оборонні гармати зістрілили на полудне від Маранвіллє (в Шампанії) французький самолет. Ті, що були на нім не жиють. Надпоручник Імельман зістрілив на полудне від Во 14-ий з черги ворожий самолет.

(30|4). Англійці кількома наворотами повторювали протинаступи коло Гіванш, одначе без успіху. На північ від Сом і на північний захід від Оаз відбули ся корисні нам бої патруль. На ліво від Мози заатакували вчера вечером значні французькі сили наші становища на горбі Мертвий Чоловік і сусідні лінії. По завзятій боротьбі відперто наступ. На право від ріки розбив ся французький наступ на північний захід від Томон. Німецький летун у боротьбі з трема французькими летунами над Верден зістрілив одного з них.

(1|5). Положенє на загал незмінене. На горі Мертвий Чоловік також вчера кипіла завзята боротьба. Наші літаки обкинули бомбами ворожі заведеня коло Верден і зістрілили один французький літак.

(2|5). В ночи на день 1. мая впала німецька офіцирська патруля нагло до ворожого становища. Залога лягла або втікла.

В области Мози заострили ся бої артилєрії, за те діяльність піхоти обмежилась до боротьби ручними гранатами.

На північний схід від Авокур відперли наші війска французький наступ по кількох годинах боротьби. Ми вдержали всі становища.

Вчора поручник Бельке зістрілив пятьнайцятий з черги ворожий літак, а поручник Альтгавз пятий з черги.

Війна на мори і у воздусі.

(28|4). Дня 27. с м. три німецькі літаки закинули в Рижскім заливі московський лінійний корабель „Слава“ 31 бомбами. Завважено пожар. Літаки вернули цілі.

Дня 25. с. м. відділи наших морських сил, призначених до ділань на повнім мори, острілювали з успіхом укріпленє й важні уряджения в Грет Жерморт і Льовестофт. Потім взяли в огонь групу неприятельських малих кружляків і контрторпедовців. На однім з кружляків завважано огонь. Затоплено один контрторпедовесь і два неприятельські кораблі, що повнили поредню сторожу. Один із них се англійський пароплав „Кінг Стефен“, котрий — як відомо — не хотів — свого часу уратувати залоги воздушного корабля ч. 19, що найшов ся в потребі на мори. Залогу корабля полонено. Оставші неприятельські сили завернули. По нашій стороні нема втрат. Всі кораблі вернули без шкоди.

Рівночасно з наступом наших морських сил в ночи з 24. на 25. с. м відділ воздушних кораблів наступив на східні краї Англії. Обкинено з успіхом бомбами промислові заведеня в Кембрідж, зелізничі будівлі коло Лінкольн, батерії коло Вонтертон, Іпсвіч, Норвіг і Гервіг та неприятельські кораблі, що повнили службу коло побережа Англії. Мимо незвичайно завзятого огню вернули всі воздушні кораблі до своїх портів, не потерпівши втрат. Самолети нашого відділу полевих летунів маринарки у Флянд'рії з успіхом обкинули бомбами дня 25 с. м. портові уряджения. фортифікації і поле злетів в Дункерці. Усі вернули без втрат. Перепалки передних сторожий у Фляндрії, про які вже донесено, ведено далі дня 25. с. м. Притім наші морські сили ушкодили тяжко англійський контрторпедовець, затопили один помічний пароплав, а його залогу полонили. Наші боєві сили вернули без втрат. Неприятель завернув.

(2|5). Дня 1. мая воздушний корабель німецької фльоти заатакував з добрим успіхом військові заведеня в Мун Сунд і Перне і вернув ненарушений до дому. Замічено добрі успіхи. Наступ ворожих літаків на наші уладженя у Віндаві зломив ся в огни нашої артилєрії.

Зі світа.

Росія.

Вже від довшого часу підносять ся щораз частійше голоси в московських газетах про господарський упадок Росії та що за тим слідує — голоду. Росія, якої полудневі части держави, головно Україна, Бесарабія уважано загально шпихлірем царської держави, не спромоглась вийти поза межі первісної господарки. Звідти й походять части неврожаї, а навіть в деяких околицях голод, що лучаєть ся майже що року в кількох московських губерніях. Проволікаюча ся нинішна війна видвигнула на верх всі господарські гріхи Росії. Недостача рільничої організації поставила Росію в тим труднійше положенє, що в наслідок масового покликаня ополченців до військової служби не стало рук до праці.

Культурнійшу частину непридатну до війска занято в військових фабриках муніції; села натомість остали без рільного робітника. Брак рільничої організації виявив ся вже в осени 1914; рільнича осінна управа почала маліти. Пізнійші щораз нові покликаня спричинили, що в деяких губерніях, головно українських, які доси творили господарську основу Росії, около сорок десятин на сто управної землі остало незасіяною.

Росія в противенстві до осередних держав не є нині навіть замкненою від світа країною, не є обложеною кріпостю. Вона й тепер має спромогу спроваджувати поживу з заграниці і то від сторони північного моря та з Япану. Та мимо того господарський упадок все збільшуєть ся. Торговля з Америкою утруднена, зелізниці і добрі дороги переведено дуже слабо. Товари спроваджені з заграниці до північної пристані Архангельска мусять ждати нераз й цілі місяці на дальшу відставку в глубину краю. Розуміє ся що більша часть товарів псуєть ся. Послідними часами видвигнули московські газети предложенє, щоб до пільних робіт вживати полонених. Міністерство війни провірило точно справу та прийшло до переконаня, що ледви яких сто пятьдесять тисячів бранців як обізнаних з рільництвом, далоб ся ужити до господарських робіт. Не є се ніяка поміч для рільництва, коли зважить ся, що сама тільки київська губернія потрібує таке число робітників.

В думі видвигнено ще инші предложеня, а саме щоб до пільних робіт вжито збігців. Та се предложенє показало ся вже з почину як безвартісне. Серед збігців переважають жінки, діти і старці, яких праця на полі при їх нинішним фізичним обезсиленю булаб прямо ніякою, тим більше що більшість збігців се головно мешканці міст та місточок, які з рільництвом не мали нічого спільного.

А міжтим весна вже в повнім розгорі а поля лежать дальше відлогом і поростають поволі буряном. Не без причини отже попадають істинно русскі ґазети в розпуку. „Нове Время“ пише між иншими: Війна триває вже 20 місяців,“ та голод не загрожує обложеній кріпости — Німеччині, лише Росії. Нема проте дивниці, що земства — институції обізнані найблисше з рільництвом, закликають голосом розпуки до праці, організації, до ратованя держави перед найтяжшим ворогом — голодом, котрий в слідуючім році загрожує Росії більше як котрій небудь з воюючих держав.

Анґлія.

До англійських держав належить великий остров Ірляндія, що лежить зараз побіч Англії і перед кількома віками творив окрему самостійну державу. Опісля Англійці сей остров підбили, відобрали Ірляндцям (в Сполучених Державах в Америці, де їх проживає кільканайцять міліонів, зовуть їх Айришами) всю землю і віддали на власність англійських панів. Протестанська Англія гнобила страшенно Ірляндців, котрі є всі католиками та відобрала їм навіть мову і нині всі Ірляндці говорять вже по англійськи, хоч все ще чують ся зовсім окремим народом. Ірляндці втікаючи перед англійським гнобленєм, виїзджали масово до Сполучених Держав північної Америки, ту зросли в велику силу і значінє та повторили своі окремі народні організації, які стреміли до відорвання Ірляндії від Англії. В самій Ірляндії не переводили ся ніколи селянські розрухи і хлопи, котрі брали землю в аренду від англійських панів, (хлопів властителів там нема) палили панські фільварки, робили страйки і бойкоти і на кождім кроці нищили маєтки англійських панів (льордів). Коли в 19 столітю вдало ся вислати своїх послів до англійського парляменту, сі піднесли сейчас домаганє повної автономії (самоуправи) Ірляндії, чому Англійці все противили ся. Аж підчас теперішної війни анлійський парлямент приняв закон про ірляндську автономію так званий гомеруль, але виконанє сего закона відложено аж на час по війні. Та надане гомерулю не вдоволило вже більшости Ірляндців, котрі домагають ся державної самостійности Ірляндії. І тепер коли Англія хоче перевести закон про загальну військову службу всіх своїх горожан, Ірляндці сему спротивили ся і у всіх більших містах Ірляндії вибухли криваві розрухи против англійського війска. Головно в Дублині (столиця Ірляндії) прийшли до дуже кровавих розрухів. Повстанці заняли дуже важні точки міста і маючи добре оруже (кажуть, що їм сего оружа тайно доставили Німці) ставили чоло англійському війску. Кілька днів тревали битви по улицях Дублина, пало по обох сторонах богато трупів від куль машинових крісів, аж остаточно англійське війско перед кількома днями побідило і революцію (повстанє) майже вже зовсім придушено. Та се не виключає зовсім, що мимо виїмкового стану пр. голошеного в цілій Ірляндії, Ірляндці дальше будуть ставити всякі перешкоди Англії, передовсім в справі війскових вербунків, що значно ослабить становище Англії в теперішній війні.

Невтральні держави.

Греція спротивила ся жаданю держав коаліції (почвірного порозуміня: Англія, Франція. Росія і Італія), щоби позволити на перевіз грецькими зелізницями недобитків сербського війска з острова Корфу під Солунь. З сего приводу прийшло до острого непорозуміня між Грецією і державами почвірного порозуміня, якого ще доси не полагоджено, бо Греція мимо погров не хоче уступити. — **В Румунії** що раз ширші круги заявляють ся за невтральностю, хоч рівночасно підносять ся щораз сміливійше голоси поважних політиків, щоби Румунія вдарила на Росію. — **В Сполучених Державах** північної Америки йде акція, щоби здержати її від непорозуміня з Німеччиною, виклика ного з приводу затоплюваня торговельних кораблів невтральних держав німецькими лодками. Здає ся, що се непорозумінє вдасть ся полагодити в мирній дорозі. — **Голяндія** перевівши частинну мобілізацію, задержує дальше невтральність і мабуть до війни не вмішаєть ся зовсім.

Д-р Андрій Чайковський.

Зі збірки „Вісім місяців під медвежою лабою“.

VII. Дикі дивізії.

Якось зараз з початку падолиста 1914 р. стали нас Москалі лякати, що незадовго перейде через Самбір 60 тисяч диких людий. То дикуни-поганв, вони всьо перед собою палять та ріжуть людий без розбору. Перед простими людьми говорили ще, що то люди з псячими головами, які вміють зубами боронити ся негірше шаблі.

Хоч в ті псячі голови ми й не вірили, то таки було нам страшно. Ми вже перебули таких горлорізів як донці і оренбурці, то і годі вгадати, які то ще сокровища вкриває Росія у свойому лоні, де „на всіх язиках всьо мовчить“. Потішали ся люди лише тим, що бурмістер мав собі випросити, що ті дикуни в місті стояти не будуть.

Однак та потіха не сповнила ся. Було се в падолисті. День був теплий та погідний. Якось перед полуднем почули ми від улиці Львівської писк клярнетика і бубон. Се йшло на переміну зо співом. Та хибаж се спів? То дикі горляно носові тони трімуляндо у дуже високій скалі. Я не годен того співу описати, тай як би я не силував ся над тим описом, то ніхто мене не зрозуміє, хто не чув того на власні уха. Так може співати лише висільник, як йому вже мотузок стиснув горло, а ніс заткали йому мякушкою хліба. Ми поставали в вікні, тай дивимось. Їдуть на маленьких кониках, на волах і віслюках. Се найзвичайнійші косоокі Татари і Кавказці. На переді їде старшина, інколи сивобородий, старий. За ним хорунжий, що держить на патику зелену хоругowку з написом білими турецькими буквами. За ним музика: малий клярнетик і бубон — арії я не затямив. Якесь фідлі фідлі і бум-бум.

Тепер валить сотня по шестеро або й більше півперек улиці. А позаду їде на віслюку духовник. Звичайно старий сивий дідок з зеленою опаскою на шапці. Іде сотня за сотнею, полк за полком, аж в очах чорніє. На загал вони ні раз не страшні. Всі одяглі в козацьку форму: у довгих халатах, в башликах та широких вовняних волохатих опанчах. Кождий узброєний в козацьку шаблю і вінтовку. З переду припятий кінджал. На конику навантажено богато клунків, а інколи і вязанка сіна, що коникови йно головку видно. То добровольці. Їм заплачено по 50 рублів і вони йдуть бити „Германца“. Вони обиджають ся, коли їх звати козаками. Се має бути кіннота. Дивлю ся, і радий побачити, як би та голота сгрінула ь з нашою кіннотою. Я певний, що наш уланський кінь вдаривши грудьми таку покраку, перевернув би її коміть головою. На таку думку аж хоче сміяти ся.

Але сила є, не до бою, лише до миски.

Два дни трівав постій в Самборі. Розкватирували їх на передмістях. У тих людий виявила ся така чеснота, якої нема у хрещених чубатих донців. Правда, що всего, чого захотіли треба їм було дати, але вони за всьо платили готівкою. Крадіж їм незвісна. Вони деколи помагали окрадениім через донців, яких від серця ненавиділи, відбирати крадене добро, і то під угрозою кінджала.

Одного дня оставив ґазда на ринку фіру і пішов куповати до склепу. На возі лишив хлопця недолітка. Надійшло двох донців і давай займати фіру на форшпан. Хлопчина плаче, просить ся: батько кудись пішов, щоби трохи підождали. Не помагає нічого, ще й нагайка в рух. Аж надходить на те двох Татар. Хлопи кремезні, стають та дивлять ся. А далі один приблизив ся і ломаною московщиною каже донцеви, щоби пустив хлопця. Нехотять. Зачинають сварити ся, але Татари таки поставили на своїм. Донці серед проклонів відходять, а Татари приводять хлопця на те саме місце, звідки його донці взяли. Таких примірів добрячости того народа богато, через те то вони обиджають ся, як їх звати козаками.

По дводневім постою рушили дикі дивізії далі. Зібрали ся на ринку, аж зачорніло ся. Народу богато придивляєть ся, та прислугуєть ся співам і музиці. Біля мене стоїть якийсь Москаль і каже: „Ані гарят жаждой кгови Ето опасніє люді“.

Аж тут один молодий Татарин драпаєть ся як баба на піч на сідло. Слабко пригуртоване сідло перевалюєть ся враз з їздцем під коника.

Рушили всі на Перемиське. Позаду їдуть табори на татарських арбах, а відтак відділ санітарний. Цікаві у них ноші на ранених: два коники з переду і з заду. Вони сполучені двома довгими дручками, до яких причіплене полотно. Коли коники йдуть підтуп цем, то дручки підскакують мов несамовиті. Видно, що раненого треба привязувати, бо вискочить як пилка. Таких ношів кілька за кождою сотнею.

Пішли, та ще довгий час чути було бубон, спів і стукотню копит.

*

Розказував мені відтак один війсковий лікар, що війскова управа мали з тими дикими дивізіями велику мороку. Ті, що не погинули від наших куль в Карпатах, або під Перемишлем, або не попали в полон, мусіли бути випофані. Богато їх повели в кайданах до Львова за непослух та несубординацію. Перш усього вони не хотіли злазити з коний і йти до окопів на позицію. Вони-ж годили ся до кінної служби, а не пішої, і пішки бити ся не будуть. Нарешті пішли в шанці і стріляли з вінтовок перший раз в житю. Стріляє такий доброволець якийсь час, а далі вилазить на шанець і дивить ся:

— Чаво сматріш? Лежать!

— Мнє хочетса пасматріть, каво стрєляю.

То знову вирве ся з шанців і йде наперед до австрійської лінії.

— Куда? ти сумашедшій! кричать за ним.

— Мнє хочетса насчітать, сколько убіл.

А коли вже настає ніч, то доброволець забираєть ся безпардонно до обозу. Він необовязаний в ночи бити ся. Ніч дав Аллах на відпочинок.

То знову в ночи йде генерал оглядати вартових. Вартовий Татарин спить найспокійнійше.

Ґенерал сердить ся:

— Что ти сукін син, спіш на караулє?

— Мая не баіт са і спить, а твая баіть ся і не спить.

Або несуть санітарі раненого.

— Бєдна ранена! Давай моя єво зарєжет, путь нє страждаєт.

З такими лицарями йшла Росія на Вєну.

зобовяжуть ся так довго, доки побраних кредитів не сплатять, — уживати всяких грошевих впливів виключно на сплату вже істнуючих зобовязань, хиба одержать дозвіл Краєвого Союза Кредитового на инше їх ужитє. Той дозвіл може бути уділений лише за згодою правительственного комісаря, о скільки ужитє грошевих впливів буде на инші ціли обернене як на покритє адміністраційних коштів.

Особам, вичисленим в § 1., можуть бути кредити лише тоді уділені, коли місце їх підприємств зглядно замешканя не знаходить ся на терені занятім неприятелем.

§ 3. Заробково-господарські стоваришеня вносять прошеня о уділенє кредиту безпосередно до Краєвого Союза Кредитового, особи приватні, о скільки з ним вже не остають в кредитових зносинах, мають вносити свої прошеня до стоваришень в місті того повіту, де дотичне стоваришенє має місце свого осідку.

§ 4. В поданях о кредит мають бути наведені слідуючі дані:

1) висота жаданого кредиту,

2) час, на який має бути уділений кредит і умови сплати,

3) докладне поданє ціли, на яку жадаєть ся уділеня кредиту,

4) докладне означенє забезпечень, які той, що стараєть ся о кредит, є в можности достарчити,

5) докладне представленє маєткового стану того, що стараєть ся о кредит, при поданю його залеглостий і зобовязань.

§ 5. До подання о кредит мають бути долучені ті всї прилоги, які можуть служити до справдженя правдивости наведених дат як також до узасадненя жаданого кредиту і його цїли.

Кредитові інституції мають надто предложити зіставленя на протяг найближших трех місяців, які мають обіймати:

а) передвиджене запотребованє на заспокоєнє властителів вкладок в границях законних приписів мораторійних, відповідно до § 1., уступу 2 а.,

б) висоту евент. зобовязань, не підлягаючих приписам мораторії, а в тім часї платних,

в) висоту власних розпорядимих фондів і сподіваних в тім часї впливів.

Инші особи, які стараютъ ся о кредит, мають долучити до поданя такі прилоги, як кошториси, фактури і т. п., вказуючі цифрово конечний до урохомленя або дальшого веденя їх підприємства грошевий вклад, на которого покритє має служити жаданий кредит.

Всї, що стараютъ ся о кредит, мають до подань долучити відпис послідного білянсу з рахунком зисків і страт, — о скільки очевидно провадять вони відповідні книги.

§ 6. Краєвий Союз Кредитовий є обовязаний старанно оцінити всї наведені в прошеню і прилогах обставини. Має право жадати від вносячого прошенє о кредит всяких пояснень і доповнень і може прошенє відкинути без поданя мотивів.

§ 7. Кредити можна уділяти:

1) на векслї акцептовані або жировані жадаючим кредиту,

2) на скрипти довжні, виставлені в формі акту нотаріяльного,

3) на рахунок біжучий.

Послідний рід кредиту може бути уділений лиш інституціям кредитовим.

При уділеню кредиту на скрипти і рахунок біжучий має беручий кредит зобовязати ся в правній формі виставити на жаданє Союза тримісячні векслеві акцепти на цїлу суму фактично уділеного кредиту і відновляти ті векслї на жаданє через цїлий час треваня кредитового відношеня.

§ 8. Кредит може бути обезпечений:

1) через застав таких вартних паперів, які надають ся до заставу в Австро-угорськім банку, або в Воєннім Кредитовім Заведеню і то до висоти, яка є там принята;

2) через застав векслів, причім приймаєть ся як правило, що векслї мають бути заосмотрені жиром користаючого з кредиту, до ескопту натомість векслї мораторійні без жира:

3) через застав недвижимостий, зглядно цесію гіпотечних, в публичні книги вписаних вірительностий. Таке забезпеченє уважаєть ся за вистарчаюче лише тоді, коли застав для уділеного кредиту разом з попереджуючими тягарами не перевисшає при домах $^2/_3$, а при грунтах $^3/_4$ оціненої вартости даного предмету. Заставити не відповідаючі наведеним правилам можуть бути виїмково лиш тоді приняті, коли наступить доповненє вимаганого забезпеченя в инший спосіб;

4) через застав товарів, котрі мають торгову ціну. Ті товари не можуть бути такі, які улягають небезпеці огня, стовченю або зіпсутя. Впрочім спосіб заставу товарів в кождім поодинокім случаю означить Краєвий Союз Кредитовий;

5) через поруку здібних ручителів, які мають підписувати солідарно разом з беручим кредит векслї ним зложені або скрипти довжні, як платники і ручителї.

§ 9. Комбінованє і комульованє наведених в § 8., як і инших способів обезпеченя допускаєть ся лиш за дозволом правительственного комісара. Коли в якімсь поодинокім случаю той, що стараєть ся о кредит, не є в силї дати одної з поданих запорук, може Краєвий Союз Кредитовий в порозуміню з правительственним комісарем поставити внесенє до міністерства фінансів на дозвіл звільненя від запоруки, а коли дозвіл такий зістане уділений, може бути кредит признаний без відповідної запоруки.

§ 10. Виплата дозволеного кредиту наступить, коли довжник достарчить жадані Краєвим Союзом Кредитовим забезпеки в правній формі, як рівнож відповідно виставлені і підписані грамоти довжні.

§ 11. Кредитів уділяєть ся лиш після стопи процентової щонайменше о $1/2\%$ висшої від стопи відсоткової для ескопту в Австро-угорськім Банку, котра однакож не може бути ніколи низша як 5%.

Відсотки мають бути з правила з гори що пів року сплачувані.

Беручий кредит має поносити всї кошти документів довжних, забезпеченя кредиту і евентуального судового стягання.

§ 12. Термін сплати кредитів належить установити при узглядненю потреб і індивідуальних відносин беручого кредит.

З правила мають бути уділювані кредити до сплати в річних або в піврічних ратах, але не на довше як на протяг 5 літ по заключеню мира.

§ 13. При кредитах для кредитових інституцій, котрі мають місце свого осідку в частях краю, занятих неприятелем, може бути сплата перших рат відсоткових і капіталових відложена за відповідним обезпеченєм до часу найдальше в рік по заключеню мира.

При признаню кредитів для властителів середних і малих посїлостий може бути постановлене, що сплата кредиту має розпочати ся що йно по других жнивах, слїдуючих по признаню кредиту. До того часу можна їм також за відповідним обезпеченєм відложити платні до того часу відсотки.

§ 14. Від залеглих процентових або капіталових рат буде побирати ся відсотки проволоки висше о 1% понад стопу процентову Австро-угорського Банку, найменше однак 6%.

§ 15. Беручий кредит має в правно обовязуючий спосіб признати Краєвому Союзови Кредитовому право довільної контролї над тим, чи уділені кредити зістали на умовлені цїли обернені, та в тій цїли дозволяти ревізійним органам Краєвого Союза Кредитового кождого часу на вступ до льокалів підприємства і адміністраці, на доступ до грунтів і на вгляд до книг і записок адміністраційних, під загрозою, що в противнім разї дальша виплата уділених кредитів зістане застановлена, а виплачені вже кредити враз з відсотками і евентуальними коштами стануть сейчас платні.

На случай признаня кредитів особам вичисленим в § 1. під 2) на виконанє будов справленє інвентаря, закупно товарів і т. д. може собі Краєвий Союз Кредитовий з правила застерегти право безпосередної виплати гроший потрібних на покритє тих інвестиций підприємцям будівельним, зглядно доставцям, з валюти позичкової, на рахунок беручого кредит.

ОБІЖНИК

Краєвого Союза Ревізійного

до стоваришень в справі воєнного обезпеченя.

Ц. к. Австрійський військовий Фонд вдів і сиріт під Найвисшим Покровительством Його Цїсарської і Королївської Апостольської Величности оснував окремий відділ воєнної опіки, а саме воєнного обезпеченя.

Воєнне обезпеченє, се рід самопомочи родин тих, що пійшли до війска, і як самопоміч має величезне суспільне і економічне значінє. Задачею воєнного обезпеченя є доповнити діяльність держави в користь вдів і сиріт по військових, яка, як звісно, мусить обертати ся в дуже недостаточних границях. Воєнне обезпеченє дає отже родині покликаного до війска спромогу забезпечити собі на випадок, коли би йому не судило ся вернути живим, виплату капіталу — більшого або меншого, в міру можности плаченя премії. Сей капітал не заступить вправді кормителя родини, що поклав своє житє на поли слави, але всеж дасть родині можність удержати в своїх руках грунт, сплатити довги, вести дальше давне підприємство або оснувати нове і забезпечити собі будучність власними силами.

Так само велике значінє має воєнне обезпеченє для стоваришень, товариств, корпорацій і т. д. Ся обставина спонукує нас поручити Хвальному Стоваришеню, щоби обезпечило своїх довжників, які повнять військову службу. Вправдї позички, дані стоваришенями є обезпечені ручителями або гіпотекою, і стоваришенє буде могти легко свою вірительність зі спадку довжника або з ручителів стягнути, коли довжник у війнї впаде. Одначе один і другий спосіб не є без заміту, коли брати справу з боку суспільного господарського а навіть з боку народного добра.

Стягати з ручителя буде болюче, а навіть і неслушне. Ручитель ручив за довжника в довірю, що він буде жити і працювати і що довг сплатить. Ніколи однак не думав ручитель, щоби довжник ішов у бій і в бою поклав своє житє. Стяганє з него мусить в нім викликати почутє кривди, почутє неначе би він мав за се платити, що довжник віддав своє житє за вітчину. Кривда буде ще більша, коли він був також в рядах і мав щастє лиш з житєм вернути. Ще більше болюча справа — стягати зі спадку довжника і погіршувати ненавидну долю родини, яка втратила свого кормителя і одиноку підпору свого істнованя.

Одну і другу болючу можлизість можна оминути, коли скористаєть ся з воєнного обезпеченя.

Управа стоваришеня споряджує сама спис довжників, що нарукували, на приписанім формулярі і платить премію сїм процент за резервіста або чотири і пів процент за ополченця. Коли стоваришенє дат сих не має, платить на разї пересїчно між сїма а чотири і пів се є пять і три четверті проценту до пізнійшого розчисленя. Очевидно можна обезпечити також і ручителя або ручителів, що є дуже важне, коли довжник вже не жиє, а ручитель у війску.

Для поясненя зазначуєть ся, що стрільці, легіоністи, форшпани, робітничі відділи і асентеровані при переглядах зачисляють ся до ополченя (чотири і процент). Обезпечувати можна також наших військових, що є в полонї, однак за заплатою сїм процент (хочби нарукували як ополченці).

Коли стоваришенє обезпечує своїх довжників, тоді фонд вдів і сиріт виплатить стоваришеню обезпечені квоти для упавших в війнї.

Поручаємо Хвальним Стоваришеням:

1. Старати ся обезпечити своїх довжників, по правній мірі хоч слабших довжників, і платити премію з власних фондів, на скільки її родина обезпеченого як ручителї не заплатять. Вплачену квоту премії переконтувати на рахунку „ріжні видати“.

2. Впливати на членів, щоби користали з воєнного обезпеченя, давати їм поясненя, заохочувати їх та принимати внесеня.

Краєве Бюро ц. к. австр. військового Фон-

ду є у Львові в голознім будинку ц. к. намісництва.

Всякі поясненя дає се Бюро і Краєвий Союз Ревізійний.

Дещо про московського „чудотворця“ Распутіна.

Редакторка одної американської газети помістила недавно свої займаючі враженя з побуту у звісного „чудотворця“ Распутіна. Распутін займає чудове помешканє на так званій „Англійській площі“ в Петрограді. Доступ до нього є дуже тяжкий. В кількох ждальнях можна бачити по кількадесять людий зі всіх суспільних верств, які ждуть годинами на свою чергу. Коли услугуюча у Распутіна старша пані хотіла запровадити згадану редакторку — яка є княжною — до Распутіна, якийсь в ждальні очікуючий ґенерал спротивив ся тому, кажучи, що жде далеко довше. На сї слова отворили ся двері від салі принять Распутіна і на загніваного ґенерала посипали ся ріжні проклони і обидливі слова.

„Сукін-син! Як смієш супротивляти ся моїм приказам? Я казав, що хочу говорити тільки з тою панею, а з ніким більше. Ти підлий, нікчемний нездаро!“

Але-ж Григорію Есімічу! — старав ся протестувати ґенерал. — „Пашол вон, сукінсин!“ А поглянувши на княжну-редакторку, сказав: „Увійди“.

Місце, в якім знайшла ся — пише згадана редакторка — виглядало незвичайно. Була се велика комната, серед котрої стояв великій стіл, а на нім самовар і кілька полумисків, повних солодких тїст. На розї уставлене було бюрко з книжками і паперами. Сам Распутін виглядав на 40 літ. Є високий, худий і носить довгу, чорну бороду і також довгу, спадаючу по рамена чуприну. Руки з довгими пазурами були страшенно брудні.

Распутін наляв собі шклянку чаю і поволи зачав пити. Нараз витягнув до мене шклянку з недопитим чаєм і коротко сказав: „Пий!“ Коли не хотіла я пити, він здивував ся дуже і зверий, закликав: „Авдотія! Авдотія!“

На його клик прийшла та женщина, що мене там привела.

Авдотія! — сказав Распутін — та людина не хоче пізнати радости житя. Зроби се ти, Авдотіє!

Стара женщина вклякла перед ним, а Распутін отворив її пальцями уста і вляв чай. Відтак, позволивши собі уцілувати ноги, відтрутив її нетерпеливо на бік. Потім, звертаючи ся до мене, сказав:

Найбільш достойні жінки моєї країни чують ся щасливі, коли можуть робити се, що та женщина перед хвилею зробила; памятай о тім, моя дитино. Але ти хотіла зі мною говорити? Що можу для тебе зробити?

Я заявила Распутінови, що не хочу від него ніякої ласки, хотіла би тільки спитати, чи є се правдою, що Росія вже давно випонила би була війну Австрії, коли би не його вплив на царя?

Розумієть ся, що правда, сказав нараз Распутін. Всї ті дурні, що є довкруги царя, наклонюють його тільки до дурниць. Думають тільки о собі і о власних зисках. Але війна є гріхом, найбільшим гріхом, який один народ може поповнити супроти другого і той пануючий, що виповідає війну, є великим грішником.

Я сказав правду цареви, що коли зачне війну, вона покінчить ся його упадком. Росія не була приготована до війни, а кромі сего Бог заборонює війну. Сказав я також цареви, що війна принесе на країну страшні нещастя.

Кажуть, що ви маєте значний вплив на царя, котрий робить все, що ви схочете...

Єсьм правдї бідним хлопом, але Бог говорив зі мною і Бог найбільший володїтель, висказав менї свою волю. Можу говорити з царем, як говорю з першим ліпшим чоловіком на улиці. Цар знає добре, що з хвилею, в якій би перестав мене слухати, стрінула би його страшна судьба. Знає він також, що житє його одинокого сина, наслідника престола, є зависиме від моїх молитв і знає він, що міг би я його і його найблизших здусити і зломати як сей кусник хліба, що держу його в руцї.

Знаю, що маю богато ворогів, але ніхто не посміє мене зневажати. Знаю за богато. Що мене обходять ґенерали, або також так звані достойники? В протягу пів години я готов їх звільнити з урядів. Прийде день, коли не буде нікого, тільки великий правовірний цар і я, Григорій, його слуга.

Я спитала Распутіна, в якій спосіб дійшов до такої поваги, яку тепер має?

В той спосіб — сказав — що говорив я людям дійсну правду о них самих. Коли думаєш, що делікатним жінкам з царського двора не можна говорити правди в очи, то помиляєш ся. Коли говорю їм, що є сучими доньками, то падуть на коліна і просять, щоби иншим не говорити про них. Хочеш побачити, як я говорю з тими панями? Послухай!

Распутін закликав слугу і сказав до неї: Зателефонуй до княгині Р., щоби точно о годині 12. в ночи прийшла до мене. Служача вернула по хвили від телефону і сказала: Княгиня здоровить тебе і каже, що точно о 12 годині в ночи прийде до тебе.

А тепер покажу тобі щось иншого. — Авдотіє поклич менї Марію Івановну!

До комнати увійшла гарна трийцять лїтна жінка, убрана в дорогі, чудові футра. Приступила несміло до Распутіна, уклякла перед ним і з честю поцілувала його брудні руки.

Як довго ждеш, спитав Распутін. Около три години, була відповідь. Но, то добре, пождеш собі до півночи, не маєш нічого їсти ни пити, чуєш? Добре, відповіла з покорою. Іди отже до сусїдної комнати, розбери ся і жди на мене.

Марія Івановна уцілувала руку Распутіна і відійшла з виразом лиця, якого ніколи не забуду; була змішана і не знала, що робить. Спитала я відтак Распутіна, який властиво є його вплив на царя?

Можу тобі одно сказати, відповів Распутін, ще нині вернув би я до моєї вітчини, Сибіри, коли би я переконав ся, що я злишний. Дураки і сукінсини однак попхали би Росію в пропасть

Чи то правда, що цариця робить всьо, що схочете?

Так, сказав Распутін — то є правда; вона знає добре, що коли би того не робила, то її житє не булоби варта нї копійки. Робю з нею завсїгди все, що тільки схочу, і колись побачиш велику несподїванку, моя дитино.

На сім скінчила ся займаюча розмова зі звісним „чудотворцем“... і московським розпусником, найповажнїйшою в Росії фіґурою, півголовком-анальфабетом, котрий перед кількома роками як темний і бідний сибірський мужик прийшов до Петрограда, ту став вдавати „чудотворця“, дістав ся на царський двір і маючи перед собою слабо-умного царя і хоровиту царицю, які обоє вірять в чари і в чарівників, як се ще нині робить хиба найтемнїйший хлоп, дістав такий вплив на царський двір, що нині в дійсности править Росією темний розпустник Григорій Есіміч Распутін.

„Расіє, Расіє, жаль мєнє тебя...“

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З ПІСЕНЬ БЛЯШАНОГО ЛИЦАРЯ.

(Полевому жандармови пера.)

I.

В затиші я сиджу тай марю тихенько,
Коли ти воскреснеш Україно-ненько,
Бо я все думками понад фронт лїтаю
И твоєї побіди що-день виглядаю...

На той день готові в мене ріжні речі,
Крейдові малюнки на біленій печі,
Розвідка про кухню, трен, житє і штуку
А усьо „від стрічки“ — людям на науку:
Як у сьвітї жити...

II.

Все снить ся менї бій... При углї хати
Стою з мечем, в руцї тримаю щит,
А скрізь шумить гуде, падуть ґранати
І люта смерть в лице менї глядить.

Триває бій... Година третя, пята...
Усе нові ряди на наступ йдуть...
Ґранати бють — займила:ь моя хата...
Я буджу ся... Всї сплять... тиша... „Приют“.

Петро Мерзер.

НОВИНКИ.

З Народного Комітету. Дня 29. цвітня і 1. мая с. р. відбула ся у Львові нарада членів Народного Комітету, на котрій д р Кость Левицький здав звіт про теперішне політичне положенє і про заходи наших верховних політичних кругів в наших загально-народних справах. Над звітом була ширша нарада, вкінци на внесенє д-ра Степана Барана звіт принято до одобряючої відомости.

Цїсарське відзначенє української селянки. Марія Перевізник, селянка з Татарська, повіту стрийського, вдовиця, якої 8 синів служить тепер чинно в австрійській армії і відзначилось хоробростю і ревною службою, одержала недавно від цїсаря Франца Йосифа з того приводу незвичайну нагороду і відзначенє. Дня 25. цвітня на третий день Великодних Свят прибув до Татарська як цїсарський відпоручник стрийський староста, радник намісництва Чепелєвський враз з репрезентантом військовости, командантом стрийських етапів, і по Службі Божій в присутности численно з кількох сіл зібраного народу і духовенства вручив Марії Перевізник по відповідній промові особистий дар Монарха в квоті 500 корон, а на памятку артистично виконаний срібний плякет з образком Матери Божої на золотім тлї, з вирізьбленим підписом Монарха і роками 1914, 1915 і 1916. Урочистість закінчив один з присутних священиків патріотичним словом до народу. Врочисте врученє цїсарського дарунку українській селянці викликало по всїх селах незвичайне враженє.

Жертвенність українських дївчат і жінок на цїль укр. січових стрільцїв. Треба подивляти і з признанєм піднести підем і патріотичний настрій та запал українських дівчат та жінок в Мацошині повіт Жовква. Про мужчин з виїмком двох, трех ледви можна се сказати. Хиба один Федь Музика, сам війт, що ширшими, громадянськими справами і народними дїлами займає ся, а при нїм ще двох або трех, а решти громадські справи нічого не обходять. Значить як було перед війною, таке лишило ся і в часї війни, після пословиці: горбагого і могила не направить. Були такі крикуни, що дївчата з обійстя виганяли і то з лайкою, як зайшли просити о лепту на дарунок великодний для українських стрільцїв і для нашої армії, хоч на горівку у них все мусить бути і тоді вони найвідважнїйші. Ганьба і сором таким господарям! Час би вже був раз отямитись старухам і давати красний примір молодшому поколїню, яке еще в селї остало ся. За те честь дївчатам, що не зражали ся нічим а йшли аж двома наворотами по селї. Честь війтови, Федьови Музицї, що також як війт зрозумів в чім річ і підпирав акцію, яку в церкви і в громадї через цїлий великий піст вів місцевий завідатель, о. Степан Білинський, гімназияльний катехит з Жовкви. Бо тим чином уратовано честь цїлої громади і зібрано в церкви (в Мацошині) кількома наворотами 108 К 22 с., в громадї збірок було 169 К 58 с., разом отже сам Мацошин зложив 277 К 80 с., не вчисляючи тих 70 К, що від громади зложено в ц. к. старостві. В Сопошині зібрано всего в церкві і громадї 96 К 20 с., не вчисляючи тих 54 К, що також зложено в ц. к. Старостві. З того за 100 К закуплено

білє для укр. стрільців і деякі дівчата, як Марія Піх, Гануня Бутлэр, Євка Мацькота, госп. Кася Кравець самі зложили гарне білє в сорочках, калісонах, хустинках, ‗ ‗, так що з загальною сумою 284 К на сьвяточні дарунки вислано ще гарних 26 сорочок і калісонів. 11 хустинок (2 від Ілька Гаха), 3 ручники. Се заслуга дівчат як Марії Музика, Євки Музика, Євки Гушак, Ксені Павник, Марії Піх, Ганунї Бутлєр і иньших, що все суть готові на кождий ідейний заклик, як і заслуга п. Ірени Білинської, що зуміла у сю пору згортувати коло себе дівчата і повести до діла, до праці.

Укаране марнотратство. Зпід Журавна пишуть нам: До аптики в Журавні заходить одна старша жінка і просить дати їй якийсь середник на те, щоби відмолоднїти. На те аптикар заявляє, що є впр.вді так зв. крем, однакож він дорого коштує, бо 10 кор. А деж то за дорого?! Я готова заплатити й 20 кор., щоб дістати такий середник. То вам не за дорого? Видно, що маєте богато гроший. Та певне що маю; таж я беру військовий причинок і за чоловіка і за сина! Ну, добре, — каже аптикар — коли хочете, то зложіть 20 кор. і зголосіть ся за тиждень, бо я мушу сей середник доперва спровадити; таких дорогих річий я не держу на складі, бо їх мало хто купує. Замовляюча жінка зложила 20 кор. і відійшла. Але аптикар в Журавні, чоловік військовий, не хотів користати з глупоти і легкодушности сільської жінки. Він удав ся до місцевого суду, представив цілу подію і зложив врученних йому жінкою 20 кор., а ц. к. суд по переведеню доходжень узнав дотичну жінку марнотратною і установив їй куратора з порученєм, що куратор з одержуваних причинків має давати курандці тілько на конечні потреби і з гроший вести докладний рахуник, а решту складати до судового депозиту. Повисша дійсна подія, про яку голосно розповідають в цілій Журавенщині, поучає, що в кождій місцевости повинна наша інтелїгенция пильно наглядати над тим, як орудують побираними причинками дотичні особи, а в случаю легкодушного поступованя або марнотратности доносити о тім безпроволочно приналежному повітовому судову, щоби заздалегідь запобіг лихови.

Картки до редакції „Свободи“ з чужої неволї. Редакція „Свободи“ одержує від своїх бувших передплатників, що тепер живуть в московській або італійській неволи, картки з просьбою подати про них звістку в „Свободі“, щоби їх родина довідала ся, що вони жиють. На днях одержали ми картку від Івана Савраса родом з Зазулева повіт Золочів, капраля 80 полку піхоти, що тепер є в італійській неволи в Кремонї (Caserma Santo Martino, Cremona, Italia) такого змісту: „Кремона 5. марта 1916. Вірний читатель „Свободи“ осміляюсь просити о ласкаве занотоване моеї адреси, понежи на всілякі стараня не отримавєм від початку війни нїякої вістки від родини анї знакомих. Сподіючись, що Хвальна Редакція не відмовить моїй просьбі, вже з гори дякую за ласкаві труди і позістаю з поважанєм — *Іван Саврас*. Другу картку одержали ми від Миколи Чеховського сина Василя, родом зі Сваричева повіт Долина, котрий доносить, що дня 24. марта 1915 р. дістав ся в Карпатах в московську неволю і мимо своїх письм доси не одержав від родини нїякої вістки. Близшої адреси однак не подає, а з почтової печатки виходить, що картку надано дня 22. марта 1916 (по нашому численю 4. цвітня с. р) в почтовім уряді „Иловлинское, Сар.“, отже згаданий Чеховський знаходить ся в Саратівській губернії в европейській Росії.

Депутація послів болгарського парламенту (собрание) в числї 20 осіб під проводом віцепрезидента собрания Мончилова, вибрала ся в гостину до Австро Угорщини і Німеччини. Була вже в Будапешті, де приняв їх президент міністрів граф Тіса. З Будапешту депутація їде до Відня, а звідти до Берліна.

Процес о державну зраду в Боснї. Недавно відбув ся в місті Бонялюцї в Боснї процес о державну зраду проти сто кількадесяти сербських провідників, котрі перед війною, а навіть в часї війни вели агітацію в користь Сербії. Сей великий політичний процес скінчив ся таким вироком: 16 обжалованих між ними соймового посла Ґрґіча, секретаря сербської Просвіти і священика Поповича засуджено на смерть; 88 обжалованих засуджено на тяжку вязницю від 1 року до 20 літ, між ними 55 соймових сербських послів. 55 обжалованих увільнено.

Вільні учительські посади є в округах Холм, Грубешів і Томашів на Холмщині. Кандидати можуть вносити подання зі звичайними документами до ц. і к. окружних команд (k. u. k. Kreiskommando) в Холмі, Грубешові або Томашеві, етапна почта тамже.

На Народний Фонд на книжочку ч. 5.000 Краєвого Союза Кредитового у Львові, Ринок ч. 10., зложили в коронах: Громада Під березцї збірка о. Евгена Шухевича 30. Наталка Фаловичівна в Голоскові 2. Іван Голда з Кульпаркова 2, Стефан Кулиняк з Волї Якубової збірка 40. Дмитро Вовків і товариші з Винник 13, о. Іван Титар з Ганчової 20. Гр. кат. парохіяльний уряд в Глубокім 10, о. Антін Федоряк з Тісної 10, Емілія Окуневська з Кіцманя 10, Михайло Рихвицький, упр. школи в Розвадові над Дн., збірка 12 К. (зложили: Михайло Рихвицький 4, Антін Білинський 4, Михайло Косач, нач. гром. 4,), о. Іван Заяць, парох в Смільнику 20, о. Лев Горалевич, член протиалкогольного тов. „Відродженє“ збірка 37 К. 30 с.; на се зложили: о. Лев Горалевич 10, Іван Білецький 1, Василь Кухар 1, Петро Ленишин 1, Стефан Ленишин —·40, Марія Дубик 1, Анна Кекта 1, Настя Мартинишин 2, Катерина Білецька —·20, Олеська Матвїів 2, Евфрозина Зубрицька —·30, Никола Сидор 2, Наст. Сидор —·40, Елеонора Скрутівна 2, Марія Козак 1, Олена Горалевичева 10, Микита Габро 1, Іван Рудий 1, — всї з Угорська к. Стрия, Верней Теодор, вахмайстер при k. u. k Streifkorps Abteilung II. Radom, збірка 125 К. 50 с.

Весняні відпуски для жовнїрів. З приводу звісток, що жовнїри не дістануть до округів військової команди перемиського і львівського відпусток на весняні роботи, бо в тих округах панують пошести, звернула ся президія до Загальної Української Ради у Відни до начальної Команди армії з представленєм, просячи о уділюванє відпусток до тих місцевостий згаданих округів, де пошестий в дійсности нема. На те дістала президія Загальної Української Ради від ц. і к. начальної Команди армії повідомленє, що ц. і к. начальна Команда армії зарядженєм з 14. с. м. зарядила, щоб до вільних від пошестий місцевостий згаданих округів давано відпустки на весняні роботи. Команди, які уділюють відпусток, перед тим порозуміють ся з військовою командою в Перемишли, згля ню з властивими командами, щоб установити, котрі місцевости є вільні від пошестий. Жовнїри перед відходом на відпустку мають бути защіплені на віспу, а по повороті мають оставати якийсь час під лїкарським доглядом, в разі потреби в контумації.

Вінчанє сотника Дмитра Вітовського з п. Мушкою Лїщинською відбуло ся в Брошневі 30 цвітня 1916. — Місто окремих повідомлень зложено на стрілецький пресовий фонд 50 К, фонд стріл. інвалідів 50 К і Рідну школу в Станиславові 30 К.

Дирекція ц к. академічної гімназії у Львові (Рутовського 22) просить тих учителів і тих учеників як головного заведення так і філії, що їх відзначено за геройські діла підчас війни, щоб зволили в найкоротшім часі донести дирекції своє імя і назвиско, коли, де, за що, та якою відзнакою їх відзначено. Родичів, кревних та свеяків погибших на полі слави учеників тих заведень просить ся о звістку, як зва в ся, де, коли, і серед яких обставин ученик погиб.

Рівноуправненє жінок в Норвергії. Норвежський парламент ухвалив більшостию голосів новий закон, на якого підставі жінки одержуть право до висших урядів, а навіть можуть бути міністрами. Послами до парляменту є там жінки вже від довшого часу

Скок з височини 3.500 метрів. Часописи доносять о незвичайнім випадку, який приключив ся підчас битв о французьку кріпость Верден. Навіть жовнїри, які вже привикли до потрясаючих видів, на вид того випадку, затривожили ся. Іменно один з французьких привязаних бальонів відорвав ся з привязаня (линви) і як стріла помчав в гору. Під бальоном в човнї сидів обсерватор, поручник числячий 22 роки. Виділи, як сей офіцир вискочив з човна, щоби при помочи спадохрони спустити ся на землю. Виділи, як сильний вітер уносив його над німецькими становищами і всї були певні, що пропаде. Але нагло вітер утих і змінив напрям, а то уратувало поручника, який легко впав на землю у французькі окопи. Вратований поручник оповідав: „Коли знайшов ся я на височині три тисячі пятьсот метрів, пізнав я, що можу ратувати ся ще при помочи спадохрони (рід великанського парасоля) Не надумуючи ся, вискочив я зчовна лїтака. Впав я нараз в долину на яких 50 метрів. Була то страшна хвиля. Але зараз почув я, що спадаю що раз поволїйше. Я видів докладно німецькі окопи. На висоті около 800 метрів зачав мною трясти і кидати вітер. Я був його забавкою. Стративши притомність, поривав мене вітер кілька разів в гору. Лїтав я так около 20. хвиль, а врешті у віддалї 300 метрів від німецьких окопів знайшов ся я без ушкодженя на землї.

Коби таких більше! Дня 22. цвітня с. р. лучив ся пожар в Бережници пов. Калуш. Згоріли будинки чотирех господарів. На ратунок збігли ся люди, за здля браку мущин ратунком занялись женщини і дівчата. Найбільшу прислугу віддала тут Юстина Канїй донька Андрія. Заохочуючи других, працювала вона безупинно виносячи що тільки дало ся з горіючих хат. Її слїдами пішли инші і заки будинки згоріли уратовано всї знаряди, одіж і білє, словом все, що тільки знаходилось. Не зважаючи на близьку небезпеку звалення горіючої повали в хаті, ратувала вона дальше решту позіставших знарядів. В тім лучилось її нещастє. Утікаючи перед валячою ся вже повалою хати, похитнулась і звихнула собі руку, та з великим болем відійшла домів. Погорільці складають її сею дорогою щиру подяку. Є се одна зі свідоміших, діяльних дівчат, котра не мало прислужилась коло основаня брацтва сестриць, товариства „Сокіл“, та тепер жіночого хору, не зважаючи на перешкоди. Її товаришки також не повинні уважати на жадні перешкоди, а гуртуватись і працювати спільно, бо на жіноцтві спочиває тепер вся господарка, та просвітна й наша організація в краю.

Скілько виносять додатки, звані „з пн.“ Належить звернути увагу населеня на роблені без потреби стемплеві видатки з нагоди писаня всяких квітів і екстабуляційних заяв, яких причиною є ті три малі букви „з пн.“, що означає „з приналежностями, себто коштами, процентами і т. п.“ Скарбові власти вимірювали аж до недавна від квітів і деклярацій екстабуляційних (документів, на підставі котрих табулярно вписані довги, позички і т. п. з грунтових книг вичеркуєть ся) стемплеві належитости після скалї II. від квоти капіталу, якої відбір віритель стверди, натомість побічні належитости, як відсотки, кошти і т. п., не були численні. Але від року 1913 скарбові власти почали дочисляти відсотки до капіталу, а в роцї 1915 міністерство скарбу видало окремий розпорядок, після якого, наколи віритель потвердить виразно відбір відсотків і коштів, належить суму ту вчислити до капіталу і від цілости виміряти стемплеву оплату. То зарядженє є в практиці нераз дуже болюче для наших селян, які про се розпорядженє не знають і супроти того платять подвійні стемплї. Щоби се оминути, треба при писаню квітів і екстабуляційних заяв полишити слова „з пн.“ — (з приналежностями), так що віритель, підписуючи сї грамоти, квітує відбір капіталу, якого висота є означена — о скільки не заходить окрема потреба потвердженя відбору процентів та коштів. Тодї не тільки дописка слів „з пн.“, але повне означенє висоти процентів і коштів є вказане.

До наших передплатників!

Хочете правильно діставати „Свободу“, то помивши все то, що треба **прислати гроші,** належить також написати своє імя і назвиско, село, почту **виразно.** А вже хрест божий маємо з передплатниками при зміні адреси, нїяк не хочуть люди привикнути, що конечно **при зміні адреси треба подати** попередну адресу, передовсім жовнїри, які мають полеві почти повинні тямити, що доки все подадуть старий Feldpost, доти на нову адресу не дістануть часописи. Просимо й собі і нам прикрости не робити і **точно** придержувати ся наших вказівок.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

НАДІСЛАНЕ.

Директор „Народної Лічниці“ у Львові

Др. Евген Озаркевич

приймає хорих,

ул. Підвале ч 7.

Дім „Дністра“.

Стація електричного трамваю коло хати.

АДВОКАТ

-.·.- Д-Р ІЗИДОР ГОЛУБОВИЧ -.·.-

переніс канцелярию з Тернополя і веде її

у Львові

ул. Руська ч. 3. І пов.

Оголошеня.

Для тих, що оголошують ся, подаємо до відома, що у нас є така тарифа:

Оголошеня звичайні за стрічку одношпальтову дрібним друком або її місце 20 с. — Надіслане за стрічку дрібним письмом або її місце 60 с., в оповістках 80 с., в части редакційній 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. п. по 1·50 К за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 с., найменше 60 сот. Слова грубшим друком числить ся подвійно. Передплата і :: :: належитість за інсерати платні у Львові. :: ::

ПРОТИ БОЛІВ СУСТАВІВ появило ся послідними літами безмір середників до натираня. Дуже многі з них щезли, бо були до нічого. Появляють ся однак щораз нові середники, яких захвалюють армарочно-крикливою реклямою. Хто однак не хоче робити проб новими, невипробовами середниками до натираня, сей нехай вживає до усуненя болів суставів з повним довірєм майже від 20 літ знаний, многими лікарями поручений флюїд Феллєра з ростинної есенциї з маркою „Ельза-флюїд“. На численних виставах нагороджено його золитими медалями. Многі лікарі висказують ся про него з похвалами а більш як 100.000 листів з подяками поручає його часто словами повних найвисших похвал як найліпше средство до усуненя докучливих часто задавлених вже болів в суставах. 12 фляшок висилає оплатно лише за 6 К аптикар **E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz Nr. 308. (Kroatien).** Там можна замовити також Феллєра розвільнюючі, рабарбарові пігулки з м. „Ельза-пігулки“ 6 пуделок оплатно за 4 К 40 с. які не ділають драстично, не дразнять кишок, і є зовсім нешкідливими а дуже улюбленими. Знаменитим, скоро усуваючим біль є Феллєра мігреновий олівець (Ельза-ментолевий олівець) 1 картон коштує 1 К. Дуже вигідне уживаніє його.

ШУКАЮ своєї жінки Елеонори Сабатюк з дітьми Евгенією, Стефанією і Брониславою, які виїхали в вересни 1915 р. з села Свершковець, повіту заліщицького. Теофіль Сабатюк, Mauthausen Ob. Öster. Wach-komp. 20. Bat. 37. Z. 4.

ВЖЕ ПОЯВИВ СЯ

:: СТІННИЙ КАЛЕНДАР ::

„СВОБОДИ“

НА РІК 1916

дістати можна в книгарнях і трафіках :: :: по ціні 30 сот. за примірник. :: ::

Адміністрація „Свободи“ Львів, Ринок ч. 10. висилає за попередним надісланєм готівки 10 штук за 2 корон, 20 штук за 4 кор., 30 штук за 6 корон.

Просимо спішити ся, бо запас не великий. - - - -

АСЕКУРУЙТЕ СВОЄ МАЙНО ВІД ОГНЮ В

„ДНІСТРІ“

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народа.

Кождий Українець повинен асекуровати ся тільки в товаристві взаїмних обезпечень

„Дністер“

Нема жадного иншого українського товариства асекурацийного, тільки один

„Дністер“

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя **селянських будинків.**

„Дністер“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і ретельно, а на членів оцінкової комісиї запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським **школам і бурсам,** де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в **„Дністрі“** можуть дістати позичку у всіх великих банках і в товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1913 року 4,473.970 корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“:

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові,

у власнім домі ул. Руська ч. 20. Тел. 788.

Всїх наук лїкарських

Др. ЛУКА САФІЯН

у Львові, ул. Каспра Бочковського ч. 2.

(бічна горішної Городецької)

принимає хорих від 2—4 год. по пол.

ВЖЕ ВИЙШОВ

Календар „Просвіти“ на рік 1916.

Одинокий український Календар на рік 1916.

Обнимає: 18 аркушів друку великого формату.

Містить: богато оповідань з теперішної великої доби: з житя українських героїв жовнірів і стрільців на поли бою і по шпиталях; з житя українського населеня на провінциї і у Львові під панованєм відвічного ворога України; з житя переселенців у Відни, Праві, Ґмінді, Вольфсберзі; українські делеґати в чужих краях; історичні споминн з країв, добутих союзними військами, і богато иншого цікавого матеріялу сучасної доби. Поезиї найзнатніїших наших поетів, численні ілюстрациї майже на кождій сторонї; оригінальна окладинка — стрілець з прапором.

Ціна: 2 корони, а для членів Товариства, що зложили членську вкладку (4 кор.) за рік 1916, ціна знижена на 1 кор. 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 10 сот. або 45 сот. на пересилку рекомендовану.

На кредит, за посліплатою анї в коміс Календарів не висилаєть ся.

Замовленя слати на адресу: Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, Ринок ч. 10.

Також можна Календар набути в Книгарни Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

Феллєра усміряючи ділаючий, відсвіжаючий флюїд з есенциї рослин з м

„ELSA-FLUID“

лагодить болї.

12 фляшок оплатно 6 корон. Аптикар E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz Nr. 308. (Kroatien). Більш як 100.000 листів з подяками.

Материяли до календаря „ПРОСВІТИ“ на р. 1917.

З огляду на те, що календар „Просвіти“ на рік 1917 має появити ся значно скорше, ніж се було можливо зробити в сім році, проте Товариство „Просвіта“ просить Вп. наших письменників надсилати:

1. **Оповіданя, новелї, нариси** і т. п. найбільше на пів аркуша друку, зглядно на 450 віршів у два стовпці (8 сторін друку) теперішного формату календаря.
2. **Короткі статї на актуальні теми,** ілюстровані по змозї фотографічними знимками або вільноручними рисунками.
3. **Фотографії відзначених** військовою властю Укр. Січ. Стрільців, а крім сего також жовнірів які поза У. С. С. служать в армії, осіб, котрі, перед війною визначили ся громадянською діяльностию, з додатком найважнїйших дат з житя і діяльности.
4. **Військову терминольоґію** (зброя, походи, поділ війск, поодинокі частини оружя і т. п.)
5. **Фотографічні знимки** всего на тепер є актуальне.
6. **Самостійні, власноручні** рисунки пригожі для календаря.

Приняті твори будуть ремуновані після принятої товариством норми.

Присилати належить найдальше до кінця цвітня 1916 на адресу:

Товариство „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.

Краєвий Союз Кредитовий

у Львові, Ринок ч. 10

і всї союзні стоваришеня в повіт. містах

приймають зголошеня на

IV. 5½% ВОЄННУ ПОЗИЧКУ,

а то:

1. Вільну від податку, в 40 літах платну позичку державну, по 93 за 100.
2. Вільні від податку бони касові, платні в дні 1. червня 1923 по 95·50 за 100.

Крім того даємо субскрібентам ½% бонїфікациї, так що курс емісийний буде в дійсности 92·50, зглядно 95 за 100.

Папери тії надають ся найкраще до льокациї капіталів дають повне безпеченьство і приносят в 6·08 — 10% річного доходу від вложоного капіталу.

Проспекти дістати можна ві всіх повітових стоваришенях. На жаданє висилаємо почтою.

Не треба встидати ся, щоби не стати ся калікою на все, але як має ся пропуклину („брух“) на животї або на пахвинї з правої, а часом з лївої сторони, а може опала аж в діл, то треба прислати міру ниткою довкола тіла через бедра і замовити бандаж пружиново-ґумовий за 6 або 8 корон або анґлійський за 12 до 16 кор., а чоловік вирятуєть ся буде міг тяжко працювати. Мущини дістають пропуклину з праці, жінки з праці або при породі, діти з крику або від скоків. Замовляючи бандаж, треба описати як велика пропуклина, від якого часу, подати вік і занятє хорого. Висилаєть ся за посліплатою в скриночці, а не подаєть ся, що є в середині.

М. З. Полячек, Самбір, ч. 17.

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок 10. Видавець: „Діло“, стов. зар. з обм. пор. За редакцию відповідає: Др. Степан Баран.